

آسیب شناسی اجرای دروس تربیت بدنی عمومی در دانشگاه‌ها و موسسات

آموزش عالی^۱

محمود گودرزی^۲، امین دهقان قهفرخی^۳

چکیده

هدف از پژوهش حاضر، آسیب شناسی اجرای دروس تربیت بدنی عمومی در دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی کشور بود. دروس تربیت بدنی عمومی و وضعیت اجرا و اثربخشی آن‌ها در دانشگاه‌های مختلف همواره مورد توجه محققان بوده و تحقیقات قابل توجهی در این حوزه انجام شده است. گستردگی مسائل مربوط به دروس تربیت بدنی عمومی، محققان مختلف داخلی در ایران را بر آن داشته است که این حوزه را از زوایای مختلف مورد بررسی قرار دهند. با انجام یک فراتحلیل می‌توان تحلیل‌های متعدد و پراکنده‌ای که در این قلمرو انجام شده را تلفیق کرد و نظم بخشید. به این منظور تعداد ۳۳ سند پژوهشی مرتبط با دروس تربیت بدنی عمومی مورد بررسی قرار گرفت و چالش‌های درس تربیت بدنی عمومی در ۴۲ مورد و در چهار مولفه اصلی هدف، محتوا، روش و ارزشیابی شناسایی و دسته بندی شدند و پیشنهاداتی جهت اجرای اثربخش این دروس در دانشگاه‌ها ارائه گردید.

واژگان کلیدی: ورزش تربیتی، ورزش دانشگاهی، تربیت بدنی عمومی، برنامه درسی تربیت بدنی

۱ تاریخ دریافت ۱۳۹۹/۰۱/۱۳ - تاریخ پذیرش ۱۳۹۹/۰۵/۲۷

۲ استاد، گروه مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت بدنی، دانشگاه تهران

۳ استادیار مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت بدنی، دانشگاه تهران، a_dehghan@ut.ac.ir

مقدمه

با توجه به نقشی که دانشجویان در ساختار اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی دارند و خود را برای مشارکت در فعالیت‌های اجتماعی آماده می‌کنند، لازم است که از سلامت جسمی و روانی کامل برخوردار باشند. ورزش در دانشگاه توانایی آن را دارد که در اهداف تربیتی مؤثر واقع شود. از طرفی دانشگاه آخرین فرصت رسمی تحصیلی در کشور ما است که می‌توان افراد را به آموزش انواع مهارت‌های حرفه‌ای و تفریحی تشویق کرد؛ لذا در برنامه‌های آموزشی باید به این مسأله توجه داشت تا به دانشجویان فعالیت‌هایی را آموزش داد که پس از فراغت از تحصیل امکان ادامه آن برای آنها میسر باشد (باورساد، ۱۳۸۷). هدف از انجام فعالیت‌های ورزشی در سطح دانشگاه‌ها رشد و توسعه جنبه‌های جسمانی و اخلاقی و روانی دانشجویان به موازات تحصیل علوم و فنون دیگر است. دانشجویان از طریق درس تربیت بدنی در جریان فعالیت‌های ورزشی و بهداشتی قرار می‌گیرند و با یادگیری مهارت‌های حرکتی پایه، انتظار بر این بوده است که پس از فراغت از تحصیل نیز به سلامت جسمی و روانی خود توجه بیشتری داشته باشند و ورزش را جزئی از برنامه روزانه خود قرار دهند (فراهانی، ۱۳۸۶).

واحد درسی تربیت بدنی یکی از فرصت‌های مناسب برای ایجاد و ارتقای آگاهی و سبک زندگی سالم دانشجویان می‌باشد. از آن جا که این درس هم نظری و هم عملی است، انتظار می‌رود پس از فراگیری این درس، پیشرفت بیشتری در آمادگی جسمانی و یادگیری مهارتی ورزشی فراگیران ایجاد شود، زیرا در چنین کلاس‌هایی، فراگیران اهمیت و ضرورت شرکت در برنامه‌های فعالیت‌های جسمانی را درک کرده و احتمال دارد فعالیت‌های جسمانی را در خارج از زمان کلاس و حتی پس از پایان واحد درسی و حتی در تمام عمر ادامه دهند (نوروزی، ۱۳۸۳). این نکته قابل توجه است که رده سنی ۱۵ تا ۲۴ سال فرصت مناسبی جهت شکل‌دهی رفتار و تاثیر بر رفتارهای سایر دوره‌های زندگی است. عاداتی که در این دوران تثبیت می‌شود ماندگارند و بر سبک زندگی سالم تاثیرگذار خواهند بود. در این راستا مطالعات نشان داده است که الگوی فعالیت جسمانی تا سال‌های بعد از فارغ‌التحصیلی پایدار مانده است، به طوری که ۸۵ درصد افرادی که در دوره دانشجویی فعالیت جسمانی منظم داشته‌اند،

در سال‌های بعد (۶ سال بعد) مشارکت قابل توجهی در انجام فعالیت‌های جسمانی داشته‌اند. این یافته‌ها نشان می‌دهد، چنانچه الگوی فعالیت جسمانی در طی سال‌های دانشجویی پایه‌گذاری شود، این الگو در سال‌های بعد از فارغ‌التحصیلی پایدار می‌ماند (اسپارلینگ ، ۲۰۰۲). از دیدگاه بهداشت عمومی و آموزش دانشگاهی شاید ارائه واحد درس تربیت بدنی و آموزش فعالیت بدنی در دانشگاه آخرین اقدام جهت شکل‌دهی عادات فعالیت جسمانی منظم باشد (لسلی ، ۲۰۰۱). قابل ذکر است که دانشجویان در طی تحصیل روزانه، مدت زمان قابل توجهی در کلاس، در حال مطالعه، استفاده از کامپیوتر و اینترنت بی حرکت هستند و پیش‌بینی می‌شود در آینده هم به مشاغل بی‌حرکت بپیوندند (اسپارلینگ، ۲۰۰۲). دانشجویان در دروس تربیت بدنی معمولاً با اصول فعالیت جسمانی بطور تئوری آشنا می‌شوند و انتظار است بعد از برنامه‌های درسی تربیت بدنی با علاقه و داوطلبانه در برنامه‌های فعالیت جسمانی که از اهداف اصلی واحد درسی است، شرکت کنند (اسماعیلی، ۱۳۸۲).

تاریخچه درس تربیت بدنی عمومی در دانشگاه‌ها نشان می‌دهد که واحد تربیت بدنی تنها به ارزش یک واحد در دانشگاه تهران در سال ۱۳۴۲ ارائه می‌شده است. تا قبل از سال ۱۳۵۱ درس تربیت بدنی به صورت واحد درسی در اکثر دانشگاه‌های ایران برای دانشجویان غیر تربیت بدنی ارائه نمی‌شده است و فعالیت‌های ورزشی دانشجویان در ارتباط با فعالیت‌های فوق برنامه بوده است. ارائه درس تربیت بدنی به میزان دو واحد در سال ۱۳۵۱ مورد موافقت وزارت علوم و آموزش عالی قرار گرفت. محتوای برنامه دو واحد تربیت بدنی در همان نیم‌سال اول، تمرینات ویژه آمادگی عمومی جسمانی بود که در هر هفته دانشجویان در دو جلسه یک ساعته شرکت می‌کردند. از نیم سال دوم سال تحصیلی ۱۳۵۲ شیوه ارائه درس تربیت بدنی در دانشگاه صنعتی شریف تغییر کرد. دانشجویان شرکت کننده در کلاس‌ها، به جای فعالیت آمادگی جسمانی در دو رشته ورزشی، یکی انفرادی و دیگری گروهی شرکت می‌کردند. پس از انقلاب فرهنگی و بازنگری برنامه درس تربیت بدنی، درس دو واحدی تربیت بدنی به واحدهای یک و دو (هر کدام یک واحد درسی) تفکیک شد. سپس با توجه به مشاهده ضعف قوای جسمانی دانشجویان ورودی به دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی مقرر شد واحد

یک تربیت بدنی با محتوای افزایش آمادگی جسمانی و واحد دو تربیت بدنی با محتوای افزایش مهارت در یک رشته ورزشی ارائه شود (هاشمیان و همکاران، ۱۳۹۰). این دروس بر اساس مصوبه شورای برنامه‌ریزی آموزش عالی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در سال ۱۳۹۲ به دروس تربیت بدنی (جایگزین درس تربیت بدنی یک)، ورزش یک (جایگزین درس تربیت بدنی دو)، تربیت بدنی ویژه و ورزش ویژه تغییر یافتند. در همین مصوبه، آشنایی با مفاهیم تربیت بدنی و علوم ورزشی و نقش آن در زندگی فردی و اجتماعی، فرا گرفتن شیوه‌های حفظ و نگهداری سلامت و تناسب بدن، فرا گرفتن اصول حرکات بدنی، آشنایی و کسب قابلیت‌های مربوط به حرکات پایه ورزشی و ایجاد فرصت مناسب ورزشی، به عنوان اهداف کلی درس تربیت بدنی تعیین شدند. آشنایی و یادگیری فنون و مقررات یکی از ورزش‌های گروهی یا انفرادی متداول در کشور، با توجه به امکانات دانشگاه و علاقه‌مندی دانشجویان و ایجاد فرصت مناسب برای کسب تجارب فردی و گروهی نیز به عنوان اهداف کلی درس ورزش یک تعریف شدند. اهداف کلی دروس تربیت بدنی ویژه و ورزش ویژه برای دانشجویان دارای شرایط خاص در جهت خودکفایی جسمانی و بازگشتن به مسیر اصلی زندگی، همان اهداف درس تربیت بدنی و ورزش یک تعریف شده‌اند (سلیمی و مصلحی، ۱۳۹۵).

بررسی اندیشه‌ها و الگوهای تربیتی در طول قرن‌ها نشان می‌دهد که ورزش و تربیت بدنی در بافت نظام آموزشی جایگاه متمایز و برجسته‌ای یافته و ضمن استفاده گسترده در حوزه‌های مختلف اجتماعی به یک میانجی تربیتی برای جامعه‌شناسان و سایر متخصصین تبدیل شده است. زمانی که صحبت از اهداف تعلیم و تربیت به میان می‌آید، تربیت بدنی و علوم ورزشی به عنوان یکی از مهمترین ابزارها، تحقق اهداف مذکور را از طریق طرح‌ریزی برنامه‌هایی سالم و کاربردی منجر می‌شود. دست اندرکاران امر آموزش عالی در کشورهای توسعه‌یافته دریافته‌اند که سرمایه‌گذاری و توجه هر چه بیشتر به امر تربیت بدنی و علوم ورزشی، می‌تواند ضمن تغییر نگرش دانشجویان به سمت و سوی مثبت، چشم‌انداز سلامت و بهره‌وری جامعه را نیز بهبود بخشد (اسدی، ۱۳۸۰). یکی از اهداف اصلی دروس دانشگاهی از جمله درس تربیت بدنی، فراگیری آگاهی، نگرش، ارزش و مهارت‌هایی است که دانشجویان را در جهت ادامه فعالیت جسمانی منظم در طی زندگی بعد از دانش‌آموختگی سوق دهد

(هزاوه-ای، ۱۳۸۷). در تحقیق صفوی-زاده (۱۳۸۱) حدود ۸۰ درصد دختران و ۶۰ درصد پسران ارزشی بالاتر یا یکسان برای درس تربیت بدنی نسبت به سایر دروس قائل بوده‌اند که نشان از ضرورت این واحد درسی در دوران تحصیل دانشگاهی دارد (صفوی-زاده، ۱۳۸۱). ارائه مطلوب این واحد درسی به دانشجویان در صورتی که بتواند موجبات علاقمندی آنان را به تربیت بدنی فراهم آورد یقیناً در سلامت جسمی و روانی آنان موثر بوده و علاوه بر ایجاد نگرش مثبتی که به تربیت بدنی و ورزش پیدا خواهند نمود به نوبه خود پشتیبان خوبی برای فعالیت‌های تربیت بدنی در سطح کشور خواهند بود.

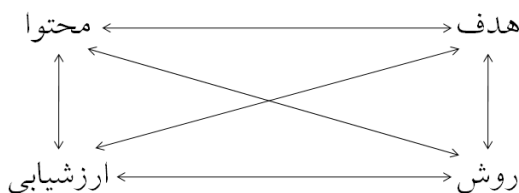
ضرورت و لزوم برگزاری کلاس و درس تربیت بدنی و ورزش در دوران دانشجویی برای همگان روشن است. با این وجود بسیاری از کارشناسان و مسئولین تربیت بدنی دانشگاه‌ها اذعان دارند که هنوز تربیت بدنی نتوانسته است جایگاه اصلی خود را در مراکز آموزش عالی پیدا کند و همواره با مشکلات عدیده‌ای از جمله کمبود امکانات، بودجه، نیروی انسانی متخصص و حمایت‌های مسئولین مواجه بوده است (راهبر و همکاران، ۱۳۹۴). وجود برخی مشکلات از قبیل امکانات و تجهیزات ورزشی نامناسب، کمبود پرسنل متخصص، فقدان بودجه لازم جهت اداره فعالیت‌های کیفی آموزشی و از طرفی نبود یک برنامه مشخص جهت ارائه این واحد موجب شده که اساتید با توجه به سلايق و توانایی‌های خود اقدام به ارائه محتوا و ارزیابی این واحد نمایند (ورزدار و همکاران، ۱۳۹۴). اما بر اساس شواهد موجود؛ وضعیت کلی (شرایط، امکانات، نحوه برگزاری و...) واحدهای تربیت بدنی چندان مطلوب و رضایت بخش نیست. بنابراین شاید بتوان ادعا کرد این واحد درسی نه تنها به اهداف متعالی خود دسترسی پیدا نمی‌کند در برخی از موارد شاید نتیجه معکوس و منفی هم داشته است. در تحقیق کاشف و بنیان (۱۳۸۳)، از دیدگاه اعضای هیات علمی، تنها ۱۴ درصد از آنان معتقد بودند که دانشجویان با علاقه و انگیزه در کلاس‌های تربیت بدنی عمومی شرکت می‌کردند. نتایج تحقیق آن‌ها نشان می‌دهد که اعضای هیات علمی در اجرای درس تربیت بدنی عمومی یک با مشکلات بسیاری مواجه هستند بطوریکه نداشتن امکانات زیاد، تعداد زیاد دانشجویان، نداشتن فضای ورزشی، کمبود وقت، نبود انگیزه لازم، عدم جدیت دانشجویان، نداشتن وسایل ورزشی، عدم توجه مسئولان، عدم برنامه‌ریزی، نداشتن تخصص لازم و تداخل کلاس‌های

درس به ترتیب از مشکلات اجرای این درس بوده-اند. یافته‌های دادرس و همکاران (۱۳۹۵) نشان داد که میزان زمان اختصاص یافته به درس تربیت بدنی در هر جلسه و در طول ترم تناسبی با محتوا، روش تدریس، اهداف درس و نوع ارزشیابی درس ندارد.

واحدهای درسی تربیت بدنی عمومی، بخش بزرگی از تامین ورزش برای دانشجویان را بر عهده دارند. در این راستا نیروی انسانی فراوانی فعالیت دارند و بودجه قابل ملاحظه‌ای صرف می‌شود؛ بنابراین کیفیت هدف‌گذاری، برنامه‌ریزی و اجرای فعالیت‌ها اهمیت ویژه‌ای دارد (حبیب‌الهی، ۱۳۸۹). عدم توجه کافی و جدیت لازم به ضرورت گذراندن صحیح این درس به مانند سایر دروسی که دانشجویان ملزم به گذراندن آن‌ها در دوران تحصیل خود هستند، موجب ایجاد فرهنگی غلط در دانشگاه‌ها شده است که نگاه برخی افراد دخیل در این فرآیند آموزشی را نسبت به این درس دچار اشتباه کرده و در برخی موارد این موضوع تا جایی پیش رفته که خود اساتید نیز سعی می‌نمایند که با صرف کمترین زمان، انرژی، مطالعه، و جدیت؛ کلاس‌های مرتبط را سپری نمایند (سلیمی، ۱۳۹۵). در طول سال‌های برگزاری واحدهای درسی تربیت بدنی عمومی موانع متعددی وجود داشته است. از جمله این موانع می‌توان به حمایت کم مسؤولین دانشگاه‌ها در تامین امکانات مناسب و ابزار لازم جهت ارتقاء سطح آمادگی جسمانی، نداشتن کتاب یا جزوه استاندارد و علمی در زمینه واحد درسی تربیت بدنی، سلیقه‌ای عمل کردن اکثر اساتید و مربیان تربیت بدنی، عدم حضور دانشجویان در تمامی ساعات تربیت بدنی عمومی به دلیل اهمیت ندادن به آن، کمبود وقت جهت ارایه مطالب لازم، کمبود جلسات آن در طول هفته، نداشتن برنامه منسجم و پیشرو اشاره نمود. همه این مشکلات و موانع دست به دست یکدیگر داده و به جای علاقه مند کردن دانشجویان به فعالیت‌های جسمانی و درک اهمیت مهمترین فاکتور زندگی یعنی تندرستی و سلامتی و ادامه برنامه‌های تربیت بدنی بعد از دانشگاه و حتی در طول دوران بزرگسالی، موجبات کاهش علاقه مندی دانشجویان نسبت به این واحد درسی را فراهم نموده است.

تمامی دروس برای رسیدن به اهداف از پیش تعیین شده نیازمند آن هستند که عناصر برنامه درسی به خوبی در کنار یکدیگر قرار گیرند و هم به صورت انفرادی و هم در رابطه متقابل با

سایر عناصر عملکرد مطلوبی داشته باشند. درباره عناصر یا اجزای برنامه درسی میان صاحب‌نظران برنامه‌ریزی آموزشی اتفاق نظر و اجماعی وجود ندارد؛ اما اکثر متخصصان برنامه‌ریزی درسی با عناصر چهارگانه هدف، محتوا، روش و ارزشیابی توافق دارند که به گونه‌ای با یک چتر بزرگتر سایر اجزا را نیز پوشش می‌دهند. بنابراین، برای آسیب شناسی برنامه درسی تربیت بدنی عمومی از الگوی زیر استفاده خواهد شد.

شکل ۱. عناصر چهارگانه برنامه درسی

گسترده‌گی مسائل مربوط به دروس تربیت بدنی عمومی، محققان مختلف داخلی در ایران را بر آن داشته است که این حوزه را از زوایای مختلف مورد بررسی قرار دهند. تعدادی از پژوهشگران به بررسی اهداف، پیامدها و تاثیرات جسمانی، روانی و اجتماعی این واحدهای درسی در دانشجویان پرداخته‌اند که می‌توان به محمدیان و همکاران (۱۳۹۱)، ورزدار و همکاران (۱۳۹۴) اشاره کرد. مظفری و همکاران (۱۳۸۶)، منابع بودجه و امکانات مورد نیاز درس تربیت بدنی را بررسی کردند. سلیمی و مصلحی (۱۳۹۵)، سلیمی (۱۳۹۵) و صالحی مقدم و همکاران (۱۳۹۸) به شایستگی‌ها و صلاحیت‌های مدرسان پرداخته‌اند. بنیان و کاشف (۱۳۸۳) و فناعتی (۱۳۹۲) روی محتوای درس متمرکز شده‌اند. تعدادی از پژوهشگران به بررسی نحوه ارزشیابی و یا تدوین نرم‌های آمادگی جسمانی و حرکتی پرداختند که می‌توان به کارگرفرد (۱۳۸۶)، کاشف (۱۳۹۲) و شهیدی (۱۳۹۴) اشاره کرد. برخی از پژوهشگران به سازماندهی و اجرای این واحدهای درسی پرداختند که می‌توان به کارگرفرد و قهرکی (۱۳۸۵)، هزاوه‌ای و همکاران (۱۳۸۷)، دادرس و همکاران (۱۳۹۵) و ایگدری (۱۳۹۶) اشاره کرد. برخی تحقیقات نیز به اثربخشی و رضایتمندی دانشجویان از دروس تربیت بدنی عمومی و نگرش‌های آنان

پرداخته-لند که می-توان به نوروزی (۱۳۸۳)، خندان (۱۳۸۹)، گل صنم لو (۱۳۹۰)، بیات (۱۳۹۱) و سلمان (۱۳۹۲) و عزیزان (۱۳۹۷) اشاره کرد.

متأسفانه، تحلیل-های متعدد و پراکنده-ای که در این قلمرو انجام شده، همچون جزیره-ای جدا از یکدیگر رها شده-اند، در حالی که با انجام یک فراتحلیل می-توان به ترکیب و تلفیق این پژوهش-ها پرداخت و علاوه بر ارائه مسائل موجود در تحقیقات، هم به راهکارها و پیشنهادات این تحقیقات توجه داشت و هم موضوعات مغفول در این پژوهش-ها را شناسایی نمود. به عبارتی، با مقایسه تحقیقات، تجزیه و تحلیل آن-ها و ارائه تفسیری جدید از پژوهش-ها، دید کل نگرانه-ای از پژوهش-های صورت گرفته به دست می-آید که به سازمان-های متولی ورزش دانشگاهی اجازه می-دهد تا از حجم بسیار زیاد اطلاعات رهایی یافته و با بهره-مندی از نتایج و دستاوردهای این تحقیقات، به برنامه-ریزی مناسب در این حوزه مبادرت نمایند. از این رو، می-توان با مطالعه و فرا تحلیل تحقیقاتی که تاکنون در مورد دروس تربیت بدنی عمومی صورت یافته است، این عوامل را شناسایی و درک کرد و این امکان فراهم می-شود که بتوان توصیه-ها و پیشنهادات لازم جهت برنامه-ریزی برای اثربخشی بیشتر این واحدهای درسی را به مسئولان ارائه کرد. این تحقیق قصد دارد تا با مرور مطالعات گذشته و با بهره-گیری از الگوی عناصر برنامه درسی (هدف، محتوا، روش و ارزیابی)، چالش-های درس تربیت بدنی عمومی را شناسایی نماید.

روش پژوهش

در این پژوهش از روش فراتحلیل کیفی استفاده شد. رویکرد کیفی به فراتحلیل، در نمایان سازی مولفه-ها و مفاهیم محتوایی مساله مورد پژوهش، یکی از روش-هایی است که قابلیت قرار گرفتن در زمره روش-های کیفی را دارد. فراتحلیل شیوه-ای دقیق برای ترکیب هدفمند نتایج مطالعات متعدد، برای رسیدن به یک برآورد بهتر درباره حقیقت است (عابدی و همکاران، ۱۳۸۵). در روش فراتحلیل، ابتدا از طریق شکستن اجزای کل به ماورا و فراتر از کل اولیه می-رسیم و تحلیل اولیه صورت می-گیرد؛ سپس با ترکیب اجزای اولیه، یک کل جدید حاصل می-شود. هدف اصلی کار فراتحلیل عبارتست از جمع-آوری یافته-های پژوهشی از مطالعات

منفرد و پراکنده، به منظور ترکیب و یکپارچه‌سازی یافته‌های آن جهت استفاده علمی و کاربردی. در فراتحلیل ابتدا هدف پژوهشگر مشخص و مساله تحقیق به روشنی تعریف می‌شود. دوم، از بین مطالعات موجود، از آن‌هایی که با ملاک‌های پژوهش مورد نظر هماهنگی دارند، نمونه‌گیری به عمل می‌آید؛ و سوم، داده‌های تحقیقات گردآوری و ویژگی‌های آن‌ها بر اساس هدف تحقیق فراتحلیل، کدگذاری و طبقه بندی می‌شود. جامعه آماری تحقیق را کلیه پایان‌نامه‌ها، مقالات و پژوهش‌های نگارش یافته در حوزه برنامه درسی تربیت بدنی عمومی در داخل کشور در بیست سال اخیر (بین سالهای ۱۳۷۸ تا ۱۳۹۸) تشکیل می‌دهد. روش مورد استفاده در این تحقیق روش اسنادی است. در گام اول تحقیق با استفاده از جستجوگرهای اینترنتی نظیر گوگل اسکولار و مراجعه به پایگاه‌های اطلاع رسانی نظیر کتابخانه مرکزی دانشگاه‌ها، پورتال جامع علوم انسانی، مگ ایران (بانک اطلاعات نشریات و مجلات کشور)، اس آی دی (پایگاه اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی)، نورمگز (پایگاه مجلات تخصصی نور)، ایران داک (بانک اطلاعات پایان‌نامه‌های کشور) و ... سعی شد تا بانک اطلاعات جامع و دقیقی حاوی مقالات علمی پژوهشی، طرح‌های پژوهشی خاتمه یافته و پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد و دکتری با موضوع برنامه درسی تربیت بدنی عمومی تهیه شود. در یک جستجوی اولیه، نزدیک به ۳۳ منبع در این حوزه شناسایی شد و به طور کامل مورد بررسی قرار گرفتند. در گام دوم با در نظر گرفتن اهداف پژوهش شامل آسیب شناسی دروس تربیت بدنی عمومی در چهار حوزه هدف، محتوا، روش و ارزشیابی، یافته‌های مرتبط در تحقیقات قبلی استخراج و کدگذاری شدند و در طبقه مربوطه قرار گرفتند.

یافته‌های پژوهش جدول شماره ۱، اطلاعات کلی مربوط به پژوهش‌های مورد بررسی را نشان می‌دهد:

جدول ۱. اطلاعات کلی پژوهش‌های مورد بررسی

پژوهشگر	عنوان پژوهش	نوع گزارش و محل چاپ
---------	-------------	---------------------

ذوالاکتاف (۱۳۷۹)	سازماندهی به ارائه و ارزشیابی درس تربیت بدنی ۱ از طریق استاندارد کردن آزمونهای آمادگی جسمانی و تهیه نورمها در دانشگاه اصفهان	طرح پژوهشی دانشگاه اصفهان
رضانی (۱۳۸۱)	بهینه‌سازی تربیت بدنی ۱ و ۲ از دیدگاه اعضای هیات علمی و دانشجویان پسر دانشگاه‌های منتخب تهران	پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه خوارزمی
صفوی‌زاده (۱۳۸۱)	بررسی نگرش دانشجویان دختر و پسر دانشگاه صنعتی امیرکبیر در مورد نحوه اجرای واحد تربیت بدنی عمومی ۱ و ۲	پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه تهران
بنیان و کاشف (۱۳۸۳)	بررسی محتوا و شیوه ارزشیابی واحد تربیت بدنی عمومی ۱ دانشگاهها	نشریه پژوهش در علوم ورزشی
نوروزی (۱۳۸۳)	بررسی میزان اثربخشی دروس تربیت بدنی عمومی ۱ و ۲ از دیدگاه دانشجویان و مربیان در دانشگاه فردوسی مشهد	پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه تربیت مدرس
جلالی فراهانی (۱۳۸۴)	بررسی نقاط قوت و ضعف برگزاری واحدهای عمومی ۱ و ۲ تربیت بدنی در دانشگاه تهران	طرح پژوهشی دانشگاه تهران
کارگرفرد و قهرکی (۱۳۸۵)	بررسی و مقایسه وضعیت موجود دروس تربیت بدنی عمومی دانشگاه‌های آزاد اسلامی منطقه چهار کشور از دیدگاه مربیان زن و مرد	نشریه پژوهش در علوم ورزشی
کارگرفرد (۱۳۸۶)	ساماندهی به ارزشیابی درس تربیت بدنی عمومی ۲ (رشته فوتبال)	نشریه المپیک
سیارنژاد و مظفری (۱۳۸۶)	وضعیت آموزش، نیروی انسانی، امکانات، تاسیسات و بودجه برای ارائه دروس تربیت بدنی عمومی ۱ و ۲ در واحدهای دانشگاه آزاد اسلامی منطقه ۳ کشور از دیدگاه مدیران گروه، مدرسان و دانشجویان	نشریه حرکت
هزاوه‌ای و همکاران (۱۳۸۷)	مقایسه تاثیر دو روش ارائه واحد درسی تربیت بدنی ۲ بر نگرش و عملکرد مرتبط با فعالیت جسمانی منظم دانشجویان دختر دانشگاه علوم پزشکی	نشریه آموزش علوم پزشکی
هزاوه‌ای و همکاران (۱۳۸۸)	بررسی تاثیر برنامه‌ی واحد درسی تربیت بدنی ۲ تنظیم شده بر اساس مدل بزنف بر فعالیت جسمانی منظم دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی	مجله دانشگاه علوم پزشکی زنجان

پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه شهید چمران اهواز	شناسایی عوامل موثر بر میزان اثربخشی واحد تربیت بدنی عمومی ۱ و ۲ از دیدگاه دانشجویان دانشگاه شهید چمران اهواز	خندان (۱۳۸۹)
طرح پژوهشی دانشگاه آزاد مروندشت	طراحی الگوی بهینه و مناسب برای اجرای اصولی و صحیح درس تربیت بدنی یک از دیدگاه اساتید و دانشجویان با توجه به امکانات و تجهیزات واحدهای دانشگاه آزاد اسلامی استان فارس	هاشمیان و همکاران (۱۳۹۰)
پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه پیام نور	ادراک دانشجویان دانشگاه سیستان و بلوچستان در مورد دروس تربیت بدنی عمومی و ارتباط آن با میزان مشارکت آن‌ها در فعالیت‌های ورزشی	گل صنم لو (۱۳۹۰)
پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه علامه طباطبایی	بررسی تطبیقی جایگاه درس تربیت بدنی عمومی در دانشگاه‌های ایران، کانادا و مالزی	باقری (۱۳۹۰)
نشریه مطالعات مدیریت ورزشی	اثر تربیت بدنی عمومی یک بر آمادگی جسمانی و نگرش دانشجویان دختر نسبت به فعالیت‌های حرکتی	محمدیان و همکاران (۱۳۹۱)
پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد تهران مرکز	شناسایی عوامل موثر بر اثربخشی درس تربیت بدنی عمومی از دیدگاه دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی و دانشگاه دولتی اراک	بیات (۱۳۹۱)
پژوهش نامه مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی	اثربخشی روش‌های آموزش ایستگاهی و استقامتی و میزان رضایتمندی دانشجویان از کلاس‌های تربیت بدنی عمومی (۱)	سلمان و همکاران (۱۳۹۲)
پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه پیام نور	تحلیل وضعیت کتاب‌های تربیت بدنی عمومی ۱	قناعتی (۱۳۹۲)
نشریه مطالعات روانشناسی ورزشی	توصیف و مقایسه نگرش به فعالیت بدنی دانشجویان با توجه به رشته‌های ورزشی منتخب	احمدی و ملک شاهی (۱۳۹۳)
نشریه اندازه‌گیری تربیتی	تدوین نرم استانداردهای آمادگی مهارتی تربیت بدنی عمومی ۲ دانشجویان دختر در رشته‌های منتخب	شهیدی و همکاران (۱۳۹۴)
پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه بین‌المللی امام رضا	ارزیابی عملکرد واحد تربیت بدنی عمومی دانشگاه‌های مشهد با استفاده از کارت امتیازی متوازن	بدوئی (۱۳۹۴)
همایش ملی دستاوردهای نوین تربیت بدنی و ورزش	مقایسه نگرش و گرایش دانشجویان دختر دانشگاه‌های شهر کرج به فعالیت‌های حرکتی و ورزشی بعد از گذراندن واحد تربیت‌بدنی عمومی (۱)	ورزدار و همکاران (۱۳۹۴)

زارع و همکاران (۱۳۹۴)	تأثیر نحوه اجرای درس تربیت بدنی عمومی بر انگیزش شرکت دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد اسلامشهر	نشریه مدیریت و رفتار سازمانی در ورزش
راهبر و همکاران (۱۳۹۴)	بررسی و ارزشیابی وضعیت موجود دروس تربیت بدنی عمومی در دانشگاه آزاد اسلامی واحد زاهدان	همایش ملی دستاوردهای نوین تربیت بدنی و ورزش
سلیمی (۱۳۹۵)	مؤلفه‌های اخلاق حرفه‌ای اساتید دروس تربیت بدنی عمومی دانشگاه‌ها	فصلنامه اخلاق در علوم و فناوری
سلیمی و مصلحی (۱۳۹۵)	شناسایی مؤلفه‌ها و شاخص‌های ارزشیابی استادان تربیت بدنی عمومی	نشریه پژوهش در ورزش تربیتی
دادرس و همکاران (۱۳۹۵)	ارزیابی تناسب عنصر زمان با اثربخشی آموزشی درس تربیت بدنی عمومی (۱) در دانشگاه‌های دولتی تهران	نشریه مدیریت ورزشی
ایگدری (۱۳۹۶)	مطالعه‌ی تطبیقی وضعیت درس تربیت بدنی عمومی ۱ و ۲ آموزش عالی ایران با کشورهای آلمان، استرالیا و کانادا	پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه پیام نور
عزیزان (۱۳۹۷)	بررسی و مقایسه ارزشیابی اثربخشی واحدهای تربیت بدنی عمومی ۱ دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهر قدس از دیدگاه دانشجویان دختر و پسر	پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد شهر قدس
بهزادنیا (۱۳۹۸)	ارتقا مشارکت دانشجویان در برنامه‌های تربیت بدنی: یک مدل بهزیستی	سومین همایش ملی تازه-های پژوهش در علوم ورزشی
صالحی مقدم و همکاران (۱۳۹۸)	نقش ارتباطات غیرکلامی مدرسین واحد تربیت بدنی دانشگاه بر پاسخ‌های هیجانی و رضایتمندی دانشجویان	نشریه پژوهش‌های کاربردی در مدیریت ورزشی
پوراستاد (۱۳۹۸)	تاثیر کلاس‌های تربیت بدنی عمومی بر نگرش و قصد مشارکت آتی دانشجویان در ورزش	پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه شهید چمران اهواز

جدول شماره ۲، به آسیب شناسی دروس تربیت بدنی عمومی می‌پردازد:

جدول شماره ۲. چالش‌های دروس تربیت بدنی عمومی

مؤلفه	چالش‌ها	تعداد مطالعات
-------	---------	---------------

۸	اثربخشی کم دروس در ایجاد علاقه و گرایش مطلوب به ورزش	هدف
۶	اثربخشی کم دروس در ایجاد عادات صحیح ورزشی در دوران پس از دانشجویی	
۵	عدم تبیین و شفاف نمودن اهداف درس تربیت بدنی توسط اساتید	
۵	عدم نیازسنجی و نظرسنجی از دانشجویان در ارائه و اجرای واحدهای درسی	
۵	اثربخشی کم دروس در ارتقای آمادگی جسمانی و تناسب اندام دانشجویان	
۴	اثربخشی کم دروس در ایجاد نشاط و شادابی	
۳	اثربخشی کم دروس در افزایش سطح تکنیک‌ها و ارتقای تاکتیک‌های ورزشی	
۲	اثربخشی کم دروس در تقویت روابط اجتماعی	
۱۲	پر رنگ بودن جنبه عملی درس تربیت بدنی و آموزش کمتر مطالب نظری	محتوا
۸	عدم وجود کتاب و جزوه مناسب برای دروس تربیت بدنی عمومی	
۶	استفاده کمتر از روش‌های تمرینی متنوع، جذاب و به روز (بازی، تمرینات ایستگاهی، TRX و ...)	
۵	طراحی محتوای درس بدون در نظر گرفتن سلايق و علايق دانشجویان	
۵	نداشتن طرح درس کلی (۱۶ جلسه‌ای) و تک جلسه‌ای و حضور بدون برنامه اساتید	
۴	تاکید بیش از حد روی برخی فاکتورهای آمادگی جسمانی یا مهارت‌های ورزشی	
۳	عدم ارائه رشته‌های ورزشی متنوع و مفرح در واحد ۲ (شنا، کوهنوردی و ...)	
۷	کافی نبودن دو واحد درسی تربیت بدنی	ساختار (روش)
۵	زمان بندی نامناسب ارائه واحدهای ۱ و ۲ در طول دوره کارشناسی و ترم (تداخل درسی)	

۳	مشخص نبودن متولی برنامه‌ریزی و اجرای دروس تربیت‌بدنی (دانشکده، گروه یا اداره تربیت‌بدنی)	
۲	محاسبه ساعات کمتر در پرداخت حق الزحمه مدرسین	
۵	ارتباط ضعیف استاد با دانشجویان خارج از کلاس درس	استاد (روش)
۴	اهمیت ندادن و استفاده از اساتید کم تجربه با تحصیلات پایین‌تر	
۴	کم انگیزه و کم انرژی بودن اساتید	
۲	عدم برگزاری کلاس‌های آموزشی و توجیهی برای اساتید تربیت‌بدنی عمومی	
۲	مشارکت کم یا عدم تسلط اساتید در نمایش مهارت‌ها و تکنیک‌های ورزشی	
۲	توانایی کم برخی از استادان در اداره و کنترل کلاس تربیت‌بدنی	
۴	توجه کم به تفاوت‌های فردی دانشجویان و سطح آمادگی بدنی آن‌ها	شیوه تدریس (روش)
۳	استفاده کم از الگوهای تدریس دانشجو محور (بحث گروهی، تدریس مشارکتی و ...)	
۳	مدیریت زمان کلاس‌های تربیت‌بدنی به صورت نامناسب	
۱۴	تجهیزات ورزشی کم و بدون کیفیت (توپ، وزنه و ...)	امکانات (روش)
۱۱	عدم تناسب بین اندازه فضای ورزشی و تعداد دانشجویان	
۱۰	کمبود فضاهای ورزشی سرپوشیده و محصور (به ویژه برای دانشجویان دختر)	
۸	ضعف شرایط ایمنی، امنیت و بهداشت در اماکن ورزشی	
۷	شرایط جوی نامناسب کلاس‌ها (دما، نور، بارش و ...)	
۷	مشکلات رفت و آمد و دسترسی به فضاهای ورزشی به ویژه در دانشگاه‌های بزرگ	
۳	عدم اختصاص بودجه جداگانه برای تجهیز و اداره کلاس‌های تربیت‌بدنی عمومی	
۳	کف پوش‌های فرسوده، کثیف و نامناسب بسیاری از فضاهای ورزشی	

۲	استفاده از زمین‌های آسفالت در برگزاری برخی از کلاس‌ها	
۱۲	عدم استفاده از نورم‌های استاندارد برای ارزشیابی دانشجویان	ارزشیابی
۹	عدم تناسب ارزشیابی با اهداف دروس تربیت بدنی و تاکید بیش از حد به آزمون‌های عملی	
۷	تفاوت در نحوه ارزشیابی دانشجویان در کلاس‌ها و دانشگاه‌های مختلف	
۶	کمبود ارزشیابی‌های تکوینی (ارزشیابی در طول ترم)	
۲	درخواست تحقیق یا ترجمه از دانشجویان برای افزایش نمره از سوی برخی اساتید	

بحث و نتیجه گیری

دروس تربیت بدنی عمومی در دانشگاه‌ها و وضعیت اجرای آن‌ها در دانشگاه‌های مختلف کشور همواره مورد توجه محققان مختلف بوده و تحقیقات قابل توجهی در این حوزه انجام شده است. در این راستا، ضرورت بررسی مفصل دیدگاه‌ها، تجارب گذشته، وضعیت فعلی و مقایسه با آن چه باید باشد، محققان را بر آن داشت تا به آسیب شناسی اجرای دروس تربیت بدنی عمومی در دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی کشور با استفاده از روش فراتحلیل کیفی بپردازد. به این منظور تعداد ۳۳ سند پژوهشی مرتبط مورد بررسی قرار گرفت و چالش‌های درس تربیت بدنی عمومی در دانشگاه‌ها در ۴۲ مورد در چهار مولفه هدف، محتوا، روش و ارزشیابی شناسایی و دسته بندی شدند.

اصلی‌ترین عنصر برنامه درسی «هدف» است به گونه‌ای که مانند یک لوکوموتیو سایر اجزا را به دنبال خود می‌کشد و این اجزا باید با این هدف هم جهت و هماهنگ باشند. اهداف درس تربیت بدنی را مانند هر برنامه درسی دیگر می‌توان در سه حیطه اهداف شناختی، عاطفی و روانی- حرکتی تقسیم‌بندی کرد. در عنصر هدف، نتایج بیانگر آن است که دروس تربیت بدنی عمومی، طبق برخی از مطالعات، نتوانسته‌اند به اهداف مورد انتظار دست پیدا کنند؛ به این معنی که در ایجاد علاقه و نگرش مطلوب، در ایجاد عادات صحیح ورزشی پس از دوران دانشجویی، در بهبود آمادگی جسمانی، افزایش نشاط و شادابی، ارتقای مهارت‌های ورزشی و تقویت روابط اجتماعی

در دانشجویان موفق نبوده‌اند. رضانی (۱۳۸۱) در مطالعه‌ای که روی دانشجویان انجام داد اعلام کرد دانشجویان تأثیر واحد تربیت بدنی عمومی یک را روی تغییر رفتار خود در حد بسیار کم دانسته‌اند و تأکید شده است که گذراندن این واحد در تشویق افراد برای شرکت در فعالیت‌های حرکتی مفید نبوده است. بنیان و کاشف (۱۳۸۳) در تعیین اهداف درس از دیدگاه اعضای هیات علمی بیان کردند که اولویت اول اختصاص به علاقه‌مند ساختن دانشجویان دارد و اولویت دوم و سوم افزایش قابلیت‌های جسمانی آنان و انجام صحیح حرکات است. محمدیان و همکاران (۱۳۹۴) دریافتند که سطح آمادگی جسمانی دانشجویان پس از گذراندن درس تربیت بدنی عمومی یک تفاوتی نکرده است؛ آن‌ها افزایش نظم و انضباط در برگزاری کلاس‌ها و افزایش جدیت مسئولان و مدرسان را برای رفع این مشکل پیشنهاد کرده‌اند. البته باید توجه داشت که این نتیجه‌گیری در مورد همه دانشگاه‌ها و همه دانشجویان صدق نمی‌کند و تحقیقاتی وجود دارد که اثربخشی واحدهای درسی تربیت بدنی را مطلوب و نسبتاً مطلوب گزارش کرده‌اند که از آن جمله می‌توان به ورزدار و همکاران (۱۳۹۴)، راهبر و همکاران (۱۳۹۴)، احمدی و ملک شاهی (۱۳۹۳)، سلمان و همکاران (۱۳۹۲) اشاره کرد. برای نمونه احمدی و ملک شاهی (۱۳۹۳)، دریافتند بالای ۸۰ درصد دانشجویان مورد مطالعه، نگرش مثبتی به فعالیت بدنی دارند. سولیوان^۱ (۲۰۰۸)، عدم توفیق در تغییر نگرش دانشجویان در بعد تندرستی و آمادگی جسمانی را به کوتاه بودن دوره کلاس‌ها نسبت می‌دهد. بنیان و کاشف (۱۳۸۳) نیز تأکید کرده‌اند که برای افزایش قابلیت‌های جسمانی در درس تربیت بدنی عمومی یک باید از ورزش‌های دسته جمعی و مفرح استفاده کرد که باعث نشاط و شادابی می‌شود. یکی از چالش‌های دیگر در حوزه هدف، عدم تبیین و شفاف نمودن اهداف درس تربیت بدنی توسط اساتید بود. محمدیان و همکاران (۱۳۹۴) اظهار می‌کنند، فارغ از رویکردهای فیزیولوژیکی که برای ایجاد تغییرات مطلوب جسمانی و ذهنی در افراد مورد انتظار است، مواردی مثل تبیین صحیح و درست مفاهیم و مبانی ورزش و فعالیت حرکتی مطلوب در کلاس‌ها توسط استادان باعث خواهد شد دانشجویان، در مقایسه با زمان پیش از گذراندن این دروس نگرش بهتری نسبت به فعالیت‌های حرکتی و ورزشی داشته باشند. یکی دیگر از چالش‌های حوزه هدف، عدم نیازسنجی و نظرسنجی

---

۱. Sullivan

از دانشجویان در ارائه و اجرای واحدهای درسی بود. در این راستا، ماتیز (۱۹۹۸) در تحقیق خود این گونه استدلال می‌کند که برنامه‌های تربیت بدنی در دانشگاه‌ها به دلیل اینکه به صورت اجباری به دانشجویان عرضه می‌شود، تأثیری در تغییر نگرش دانشجویان نسبت به فعالیت‌های حرکتی ندارند. نظرسنجی از دانشجویان در خصوص فعالیت‌های مورد علاقه، تاکید بیشتر بر اهداف شناختی و عاطفی در کنار اهداف روانی-حرکتی، استفاده از اساتید ماهر با مهارت‌های ارتباطی و انگیزشی بالا و برگزاری مفرح کلاس‌های تربیت بدنی یک و دو می‌تواند دستیابی به اهداف مورد نظر این درس را تسهیل نماید.

عناصر محتوا نیز تاثیر گسترده‌ای بر سایر عناصر دارد، به گونه‌ای که وجود محتوای متنوع و مفرح متناسب با علایق دانشجویان، علاوه بر ایجاد محیط پربار آموزشی باعث می‌شود تا دانشجو آموخته‌های عمیق‌تری از درس تربیت بدنی کسب کند. شاید اگر اغراق نباشد یکی از سخت‌ترین بخش‌های اقدامات یک برنامه‌ریزی درسی، انتخاب محتوا باشد به خصوص در شرایطی که از آن به عنوان عصر انفجار دانش یاد می‌کنند. ارتباط با هدف، معنی دار بودن محتوا برای مخاطب، تناسب با تجارب قبلی مخاطب، داشتن جذابیت، قابلیت اجرایی شدن، تناسب با جنسیت و سطح رشد مخاطب از جمله ملاک‌های انتخاب محتواست. محتوا، مجموعه‌ای از مفاهیم، اصول، مهارت-ها، ارزش‌ها و گرایش‌هایی است که برنامه‌ریزان به قصد تحقق هدف‌ها آن را انتخاب و سازماندهی می‌کنند. نگاه متعادل و متوازن به اهداف سه گانه درس تربیت بدنی (اهداف شناختی، عاطفی و روانی-حرکتی) از طریق اهمیت دادن توأم به مطالب نظری و عملی، استفاده از کتاب و جزوه در کنار فعالیت‌های جسمانی، پرداختن متوازن به فاکتورهای مختلف آمادگی جسمانی و حرکتی (استقامت قلبی-عروقی، استقامت عضلانی، قدرت عضلانی، انعطاف‌پذیری، توان، سرعت، تعادل، چابکی، هماهنگی، انواع مهارت‌های تخصصی و ...) از طریق حضور با برنامه اساتید در کلاس‌ها با داشتن طرح درس قبلی می‌تواند در افزایش غنای کلاس‌های تربیت بدنی عمومی موثر باشد. در حوزه محتوا، لازم است این عنصر متناسب با اهداف تنظیم شود به گونه‌ای که کلاسهای درس تربیت بدنی از حالت عملی صرف خارج شده، مطالب تئوری با هدف افزایش آگاهی دانشجویان از علم ورزش با توجه به کتاب ارائه گردد. ارائه اطلاعات و آگاه سازی دانشجویان در مورد ضرورت ورزش در زوایای مختلف زندگی آن‌ها در کنار انجام فعالیت‌های بدنی در کلاس می‌تواند احساس

نیاز به ورزش را در دانشجویان درونی کند و موجب شود که ایشان با آگاهی کافی به دنبال بهره‌برداری از ورزش و فضاهای ورزشی بروند (سلمان و همکاران، ۱۳۹۲). بنیان و کاشف (۱۳۸۳) در ارتباط با چگونگی ارائه محتوای آموزشی دریافتند اولویت اول به مجموعه‌ای از بازی‌های مفرح و دسته جمعی اختصاص یافته است که البته در ادامه بیان کردند که این محتوای مفرح باید هدفدار باشد و قابلیت‌های جسمانی دانشجویان (به ترتیب استقامت، چابکی، تعادل، سرعت و زمان واکنش) را افزایش دهد. مرور تحقیقات در خصوص محتوای درس تربیت بدنی، نشان از فقدان برنامه مدون و مصوب بدون مراتب تکاملی مشخص در اجرای درس تربیت بدنی عمومی دارد. از دیدگاه رضانی (۱۳۸۱)، داشتن طرح درس می‌تواند در ایجاد انگیزه و جلوگیری از کارهای تکراری و کسل‌کننده و استفاده اثربخش از زمان کلاس موثر باشد. عدم استفاده از کتاب درسی و محتوای مدون در درس تربیت بدنی در دانشگاه‌ها از دیگر موانع مهم برای دستیابی به اهداف این درس می‌باشد که رضانی (۱۳۸۱)، بنیان و کاشف (۱۳۸۳)، قناعتی (۱۳۹۲) و عزیزان (۱۳۹۷) به آن اشاره کرده‌اند. استفاده از کتاب به ویژه در دستیابی به اهداف شناختی درس تربیت بدنی از اهمیت بالایی برخوردار است. در حوزه محتوا، لازم است این عنصر متناسب با اهداف تنظیم شود به گونه‌ای که کلاسهای درس تربیت بدنی از حالت عملی صرف خارج شده، مطالب تئوری با هدف افزایش آگاهی دانشجویان از علم ورزش با توجه به کتاب پیشنهادی ارائه گردد و دانشجویان برای شرکت در فعالیت‌های ورزشی درون و بیرون دانشگاهی تشویق شوند.

عنصر مهم دیگر درس تربیت بدنی که مورد بررسی قرار گرفت روش بود که در این پژوهش مولفه‌های ساختار، استاد، شیوه تدریس و امکانات به آن نسبت داده شد. در حوزه ساختار مشخص شد که متأسفانه متولی مشخصی برای اجرای واحدهای تربیت بدنی در دانشگاه‌ها وجود ندارد. در برخی از دانشگاه‌ها که دانشکده یا گروه تربیت بدنی دارند، این مهم به آن‌ها واگذار می‌شود و در دانشگاه‌های دیگر نظیر دانشگاه‌های صنعتی به اداره یا مدیریت تربیت بدنی دانشگاه سپرده می‌شود که این امر، وزارت علوم را در سیاست‌گذاری و نظارت بر حسن اجرای دروس تربیت بدنی دچار چالش می‌کند. از طرفی، به عقیده بسیاری از محققان از جمله جلالی فراهانی (۱۳۸۴)، هاشمیان و همکاران (۱۳۹۰)، دادرسی و همکاران (۱۳۹۵)، زمان یک جلسه در هفته

در دو ترم که بعضا متوالی هم نیستند، نمی‌تواند تاثیرات مطلوب به ویژه در بعد سلامت و آمادگی بدنی را به همراه داشته باشد؛ نتایج بعضی از تحقیقات حتی ۲ واحد درسی تربیت بدنی را کافی ندانسته و پیشنهاد کرده‌اند تعداد واحدها افزایش یابد. از طرفی، در محاسبه حق‌التدریس اساتید، عیلم اینگونه زمان صرف شده برای یک واحد عملی تربیت بدنی با ۲ واحد نظری برابر است، ولی این تناسب در پرداخت حق‌الزحمه لحاظ نمی‌شود.

یکی از مهم‌ترین مولفه‌های قابل بررسی در اجرای اثربخش هر برنامه درسی، استاد، معلم، مدرس یا مربی می‌باشد. در شرایطی که حتی اهداف و محتوا به خوبی تنظیم نشده باشند، امکانات کافی وجود نداشته باشد و سایر استانداردهای برگزاری با کیفیت یک کلاس تربیت بدنی وجود نداشته باشد، به نظر می‌رسد یک استاد، مدرس یا مربی برجسته می‌تواند تا حدود زیادی به این مشکلات و چالش‌ها فائق آید؛ اما آن چه مهم است این است که انسان‌ها ذاتا معلم آفریده نمی‌شوند و باید تربیت شوند. متاسفانه در حال حاضر، با توجه به رشد زیاد دوره‌های تحصیلات تکمیلی رشته تربیت بدنی و شاخه‌ها و گرایش‌های مختلف آن، اساتید برتر و با تجربه، حتی به دوره‌های کارشناسی رشته تربیت بدنی توجه چندانی ندارند و طبیعتا وضعیت دروس تربیت بدنی عمومی از این لحاظ بغرنج‌تر است. بنابراین، اساتید کم تجربه در این کلاس‌ها بیشتر به کار گرفته می‌شوند. از طرفی، دوره‌های آموزشی و توجیهی برای اساتید دروس تربیت بدنی عمومی برگزار نمی‌شود و کلاس‌ها بدون استانداردهای یکسان، مبتنی بر سلیقه و شخصیت اساتید اداره می‌شوند. بنابراین، برخی از اساتید از توانایی‌های فنی و علمی لازم برخوردار نیستند یا توانایی ارتباطات موثر و کنترل کلاس‌ها را ندارند. مجموعه این شرایط به همراه کم توجهی دانشگاه‌ها به جایگاه درس تربیت بدنی، اساتید آن‌ها و جبران خدمات ضعیف (پرداختی‌های کم با تاخیرهای زیاد)، باعث شده بسیاری از استادان از انگیزه کافی برخوردار نبوده و کیفیت کلاس‌های تربیت بدنی کاهش یابد و از اثربخشی لازم برخوردار نباشند. در این خصوص، سلیمی (۱۳۹۵)، مولفه‌های اخلاق حرفه‌ای اساتید تربیت بدنی عمومی دانشگاه‌ها را معرفی کردند؛ سلیمی و مصلحی (۱۳۹۵) به شناسایی شاخص‌های ارزیابی استادان تربیت بدنی عمومی پرداختند؛ صالحی مقدم و همکاران (۱۳۹۸) نیز، تحقیقی در حوزه ارتباط بین اساتید و دانشجویان انجام دادند. در حوزه مدرس، پیشنهاد می‌شود که حداقل استانداردهایی برای مدرسان در نظر گرفته شود؛ از جمله

اینکه مدرس حداقل مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد داشته باشد؛ مدرک مربیگری آمادگی جسمانی داشته باشد؛ در دوره‌های آموزشی و توجیهی واحد درسی تربیت بدنی که توسط وزارت علوم برگزار می‌شود شرکت کند. اولویت تامین مدرسان، باید اعضای هیات علمی تربیت بدنی آن دانشگاه باشد و سپس در صورت نیاز، سایر نیروها از کارشناسان و مربیان ورزشی برجسته تامین شود. بدیهی است که این حداقل استانداردها می‌باشد و در مواردی که تقاضا برای تدریس بیشتر است، باید رزومه مدرسان مورد بررسی قرار گیرد. پیشنهاد می‌گردد که دوره‌های یکسان سازی روش تدریس تربیت بدنی توسط اساتید موفق و خوشنام در حوزه واحدهای درسی تربیت بدنی عمومی برگزار گردد. همچنین، پیشنهاد می‌گردد که نسبت دانشجو به استاد رعایت شود و در هر کلاس نهایتاً ۲۰ دانشجو ثبت نام شود؛ با توجه به زمان دو برابری این واحدها نسبت به واحدهای نظری، در جبران خدمات اساتید و مدرسان متناسب با این زمان بازنگری شود و در پرداخت‌ها، واحدهای تربیت بدنی عمومی، جدا از واحدهای موظفی اساتید محسوب شوند تا اساتید برجسته انگیزه لازم برای تدریس این واحدها را داشته باشند.

در حوزه روش تدریس، توجه کم به تفاوت‌های فردی دانشجویان و سطح آمادگی بدنی آن‌ها، استفاده کم از الگوهای تدریس دانشجومحور (بحث گروهی، تدریس مشارکتی و ...) و مدیریت زمان کلاس‌های تربیت بدنی به صورت نامناسب از جمله چالش‌های این حوزه بودند. دادرس و همکاران (۱۳۹۵)، تعداد جلسات اختصاص یافته در طول ترم، مدت زمان اختصاص یافته به هر جلسه درس، میزان اختصاص زمان برای تحقق اهداف درس، زمان اختصاص یافته به مباحث علمی، مباحث نظری، تدریس توضیحی، تکرار و تمرین فعالیت‌ها و مهارت‌ها، ارزشیابی‌های اولیه، تکوینی و نهایی را نامناسب و ناکافی دانستند. زمان کم واحدهای تربیت بدنی، بسیاری از شیوه‌ها و محتوای تدریس را تحت تاثیر قرار می‌دهد. رضانی (۱۳۸۱) نیز کمبود وقت و هم سطح نبودن دانشجویان را از جمله مشکلات مهم اجرایی کلاس‌های تربیت بدنی از نظر دانشجویان بیان کردند. ضروری است که به تفاوت‌های فردی دانشجویان و سطح آمادگی جسمانی و مهارتی آنان توجه شود و در این خصوص گروه‌بندی دانشجویان می‌تواند موثر باشد. خوشبختانه، در سال‌های اخیر برای دانشجویان معلول، کم توان و با شرایط خاص، این واحدها تحت عنوان تربیت بدنی ویژه برگزار می‌شود ولی بهتر است با انجام ارزیابی و پایش‌های اولیه (مثلاً طرح پایش سلامت

دانشگاه‌ها برای دانشجویان جدیدالورود)، گروه بندی بهتری از دانشجویان برای ارائه واحدهای تربیت بدنی عمومی انجام شود.

امکانات و تجهیزات، حوزه‌ای است که در بسیاری از تحقیقات مرور شده به آن پرداخته شده است و البته بیشتر موارد دال بر وجود کمبود و نقص در این مولفه است. تجهیزات ورزشی کم و بدون کیفیت (توپ، وزنه و ...)، عدم تناسب بین اندازه فضای ورزشی و تعداد دانشجویان، کمبود فضاهای ورزشی سرپوشیده و محصور (به ویژه برای دانشجویان دختر)، ضعف شرایط ایمنی، امنیت و بهداشت در اماکن ورزشی، شرایط جوی نامناسب کلاس‌ها به لحاظ دما، نور، بارش و ... مشکلات رفت و آمد و دسترسی به فضاهای ورزشی به ویژه در دانشگاه‌های بزرگ، عدم اختصاص بودجه جداگانه برای تجهیز و اداره کلاس‌های تربیت بدنی عمومی، کف پوش‌های فرسوده، کثیف و نامناسب بسیاری از فضاهای ورزشی و استفاده از زمین‌های آسفالت در برگزاری برخی از کلاس‌ها باعث شده کلاس‌های تربیت بدنی عمومی از کیفیت مطلوب فاصله بگیرند. در تحقیق هاشمیان و همکاران (۱۳۹۰) اکثر مربیان و دانشجویان اظهار کردند که تعداد دانشجویان کلاس درس تربیت بدنی عمومی یک با توجه به امکانات و تجهیزات ورزشی موجود، مناسب نمی باشد. در این خصوص پیشنهاد می‌شود که فضای ورزشی مورد استفاده به هیچ وجه زیر ۲۰۰ متر نباشد؛ در صورت مسقف بودن فضای ورزشی، ارتفاع سقف زیر ۳ متر نباشد؛ در صورت روباز بودن فضای ورزشی، جنس کف پوش از تارتان، چمن طبیعی یا نهایتاً چمن مصنوعی باشد و فعالیت در زمین‌های خاکی یا آسفالت ممنوع شود. جمعیت کلاس با فضای ورزشی مطابقت داشته باشد به گونه ای که به ازای هر نفر ۴ متر مربع فضا وجود داشته باشد و در غیر این صورت از ظرفیت ثبت نام کلاس‌ها کاسته شود.

در مولفه ارزشیابی، مشخص شد که عدم استفاده از نورم‌های استاندارد برای ارزشیابی دانشجویان، عدم تناسب ارزشیابی با اهداف دروس تربیت بدنی و تاکید بیش از حد به آزمون‌های عملی، تفاوت در نحوه ارزشیابی دانشجویان در کلاس‌ها و دانشگاه‌های مختلف، کمبود ارزشیابی‌های تکوینی (ارزشیابی در طول ترم) و درخواست تحقیق یا ترجمه از دانشجویان برای افزایش نمره از سوی برخی اساتید از چالش‌های مهم درس تربیت بدنی عمومی هستند. طبق یافته‌های کارگرفرد (۱۳۸۵)، حدود نیمی از اساتید، دانشجویان رشته‌های دیگر را به ارائه تحقیق در درس

تربیت بدنی تشویق (مجبور) می‌کنند. همچنین، کارگرفرد (۱۳۸۶)، شیوه ارزشیابی واحدهای تربیت بدنی عمومی را فاقد روایی و اعتبار دانسته و پیشنهاد کرده از آزمون‌های استاندارد و نورم‌های یکسان استفاده شود و به دانشجویان منظم نمره زیر ۱۲ داده نشود تا دانشجویان از درس تربیت بدنی دلسرد نشوند. هاشمیان و همکاران (۱۳۹۰) نیز گزارش کردند که تقریباً همه مربیان و دانشجویان وجود نورم‌های استاندارد برای ارزشیابی را ضروری دانسته‌اند. یکی از مشکلات اساسی برنامه درسی تربیت بدنی در حال حاضر این است که متأسفانه سایر عناصر (محتوا، روش و ارزشیابی) با عنصر هدف منطبق نیستند. برای نمونه در ارزشیابی درس تربیت بدنی معمولاً فقط هدف روانی-حرکتی مد نظر قرار می‌گیرد و تعداد دراز و نشست، بارفیکس و رکوردهای سرعت و استقامت، نمره نهایی دانشجویان را از ۲۰ مشخص می‌کند. لذا در حوزه ارزشیابی (که به محتوا، روش تدریس و رفتار دانشجو نیز جهت‌دهی می‌کند) پیشنهاد می‌شود که برای هر یک از اهداف سه گانه درس تربیت بدنی نمره مناسب تقریباً برابر در نظر گرفته شود. در حوزه اهداف شناختی پیشنهاد می‌شود یک کتاب جامع و خلاصه به زبان ساده برای مخاطب اصلی که دانشجو می‌باشد تدوین گردد به گونه‌ای که مورد تایید اساتید برجسته حوزه‌های مختلف تربیت بدنی و علوم ورزشی باشد. این کتاب باید مباحث مهم و کلیدی علم تربیت بدنی از جمله سیستم‌های انرژی در ورزش (هوازی و غیر هوازی)، اجزای آمادگی جسمانی (استقامت قلبی-عروقی، استقامت عضلانی، قدرت عضلانی و انعطاف‌پذیری)، اجزای آمادگی حرکتی (تعادل، چابکی، توان، سرعت عمل و عکس‌العمل، دقت و ...)، عضلات نگهدارنده و بزرگ بدن و نحوه تقویت آنان، نرمش‌ها و عادات اشتباه در ورزش، نقش ورزش در پیشگیری و درمان ناهنجاری‌ها و بیماری‌های مختلف را پوشش دهد. دانشجو در انتهای ترم کتاب حاضر را امتحان بدهد. در حیطه اهداف عاطفی پیشنهاد می‌شود که برای حضور منظم دانشجو و مشارکت فعال در کلاس درس (ارزش قائل شدن)، شرکت در فعالیت‌های فوق برنامه ورزشی همگانی و قهرمانی درون و بیرون دانشگاهی و فعالیت‌های داوطلبانه در حوزه ورزش و موارد این چنینی، نمره در نظر گرفته شود. در حیطه اهداف روانی-حرکتی پیشنهاد می‌شود برای سنجش آمادگی جسمانی و حرکتی دانشجویان از آزمون‌های یکسان و مورد تایید در کل کشور با توجه به نورم‌های استاندارد دختران و پسران استفاده شود.

در نهایت، باید اذعان کرد که روند کلی مطالعات نشان می‌داد که متاسفانه موضوع دروس تربیت بدنی عمومی و اجرای اثربخش آن‌ها رفته رفته نزد محققان کم رنگ تر شده و با وجود رشد زیاد پایان نامه‌ها، نشریات و همایش‌های تربیت بدنی، نسبت کمتری از تحقیقات حوزه مدیریت ورزشی را در مقایسه با گذشته به خود اختصاص داده و چه بسا منابع قدیمی بهتر و جامع تر به این موضوع پرداخته‌اند. به نظر می‌رسد، رشد و توسعه کمی و کیفی رشته تربیت بدنی و تحصیلات تکمیلی در سال‌های اخیر در کنار کم توجهی وزارت علوم و دانشگاه‌ها به اهمیت و جایگاه ورزش و درس تربیت بدنی، اساتید و محققان برتر را از این حوزه غافل کرده است. امید است، محققان آتی، این برنامه درسی را از زوایای مختلف (طراحی، ساختار، هدف، محتوا، امکانات، مدرسین، روش‌های تدریس، ارزشیابی و ...) با جزئیات بیشتر و با هدف افزایش اثربخشی آن مورد بررسی قرار دهند.

منابع و مأخذ

۱. Abedi, A., Oreyzi, H., Mohammad Zadeh, F. (۲۰۰۶). An Introduction to the Meta Analysis Method in Educational Researches. *Methodology of Social Sciences and Humanities*, ۱۲(۴۹): ۱۲۲-۱۴۰ (in Persian).
۲. Ahmadi, A., Malekshahi, M. (۲۰۱۴). Description and Comparison of Students' Attitudes toward Physical Activities in Terms of Sport Fields Chosen. *Sport Psychology Studies*, ۳(۹), ۵۴-۳۹ (in Persian).
۳. Asadi, H. (۲۰۰۱). Student Needs Assessment and Survey on Sporting Activities of Universities and Institutions of Higher Education in Tehran. Research Project, Sport Sciences Research Institute of Iran (in Persian).
۴. Azizan, M. (۲۰۱۸). Evaluation and Comparison of the Evaluation of the Effectiveness of General Physical Education Units (۱) Islamic Azad University of Qods Branch from the Viewpoint of male and female Students. M.Sc. Thesis, Islamic Azad University, Qods Branch (in Persian).
۵. Badooyi, D. (۲۰۱۵). Performance Evaluation of General Physical Education Unit of Mashhad Universities Using Balanced Scorecard. M.Sc. Thesis, Imam Reza International University (in Persian).
۶. Bagheri, L. (۲۰۱۱). A comparative study of the status of teaching physical education in the universities of Iran, Canada and Malaysia. M.Sc. Thesis, Allameh Tabataba'i University (in Persian).

۷. Bavarsad, Z. (۲۰۰۸). Investigating Student Satisfaction from Extracurricular Sport Activities in Dormitories of University of Tehran. M.Sc. Thesis, University of Tehran (in Persian).
۸. Bayat, A. (۲۰۱۲). Identifying Factors Affecting the Effectiveness of Public Physical Education Course from the Viewpoints of Arak Islamic Azad University and Arak State University Students. M.Sc. Thesis, Islamic Azad University, Central Tehran Branch (in Persian).
۹. Behzadnia, B. (۲۰۱۹). Promoting Student Participation in Physical Education Programs: A Well-Being Model. First International and Third National Conference in Sport Sciences Innovations, Ardabil, Iran (in Persian).
۱۰. Bonyan, A., Kashef, M. (۲۰۰۴). Investigating the Educational Content and Evaluation Method of General Physical Education Unit ۱ in Universities. *Research in Sport Sciences*, ۵: ۱۵-۲۶ (in Persian).
۱۱. Dadras, M., Keshkar, S., Farzandi, F. (۲۰۱۶). The Evaluation of Time Proportion to Educational Effectiveness of General Physical Education Course (۱) in Tehran State Universities. *Journal of Sport Management*, ۸(۱), ۸۷-۱۰۱ (in Persian).
۱۲. Esmaili, M. (۲۰۰۳). Physical activity. Daneshafroz Publication (in Persian).
۱۳. Farahani, A. (۲۰۰۷). General Physical Education, Payam Noor University publication (in Persian).
۱۴. Ghenaati, E. (۲۰۱۳). Analyzing Status of General Physical Education Books. M.Sc. Thesis, Payam Noor University (in Persian).
۱۵. Gol-Sanamloo, M. (۲۰۱۱). Sistan and Baluchestan University Students' Perception of General Physical Education Courses and Their Relationship with their Participation in Sport Activities. M.Sc. Thesis, Payam Noor University (in Persian).
۱۶. Habibollahi, A. (۲۰۱۰). Investigating Effectiveness of Extracurricular Sport Activities in University of Tehran. M.Sc. Thesis, Islamic Azad University: Research and Sciences Branch (in Persian).
۱۷. Hashemian, S., Yaghubi, H., Rafiee, V. (۲۰۱۱). Designing the Optimal and Fit Model for Correct and Principle Execute Lessons Physical Education of Masters and Students Approach According to Equipment at the Fars Islamic Azad University. Research Project, Islamic Azad University: Marvdasht Branch (in Persian).
۱۸. Hazavehei S, Asadi Z, Hasanzade A, Shekarchizadeh P. (۲۰۰۹). A Study on the Effect of Physical Education (II) Curriculum Based on BASNEF

- Model on Female Students' Regular Physical Activity in Isfahan University of Medical Sciences. *J Adv Med Biomed Res.* ۱۷ (۶۹):۷۰-۸۳ (in Persian).
۱۹. Hazavehei, S M M., Asadi, Z., Hassanzadeh, A., Shekarchizadeh, P. (۲۰۰۸). Comparing the Effect of Two Methods of Presenting Physical Education II Course on the Attitudes and Practices of Female Students towards Regular Physical Activity in Isfahan University of Medical Sciences. *Iranian Journal of Medical Education*; ۸ (۱):۱۲۱-۱۳۱ (in Persian).
۲۰. Igdari, F. (۲۰۱۷). A Comparative Study on General Physical Education Status in Iran with Germany, Australia and Canada. M.Sc. Thesis, Payam Noor University (in Persian).
۲۱. Jalali Farahani, M. (۲۰۰۵). Investigating Strengths and Weaknesses of Physical Education Units ۱ & ۲ in University of Tehran. Research Project, University of Tehran (in Persian).
۲۲. Kargar-fard, M. (۲۰۰۷). Organizing assessments of general physical education (۲), Olympic, ۱۵: ۱۵-۲۵ (in Persian).
۲۳. Kargarfard, M., Ghahraki, S. (۲۰۰۶). The investigation of the current status of physical education courses at Islamic Azad Universities in Zone four. *Journal of Applied Exercise Physiology*, ۲(۴), ۴۵-۵۷ (in Persian).
۲۴. Khandan, I. (۲۰۱۰). Identifying Factors Affecting the Effectiveness of Public Physical Education Unit ۱ and ۲ from the Viewpoints of Shahid Chamran University Students in Ahvaz. M.Sc. Thesis, Shahid Chamran University (in Persian).
۲۵. Leslie, E., Fotheringham, MJ., Owen, N., Bauman, A. (۲۰۰۱). Age-related differences in physical activity levels of young adults. *Medicine and science in sports and exercise*, ۳۳(۲): ۲۵۵-۲۵۸.
۲۶. Mohamadian, F., Mozafari, AA., Nobakht, F. (۲۰۱۲). The Effect of General Physical Education ۱ on Physical Fitness and Attitude of Female Students towards Motor Activities. *Sport Management Studies*, ۴(۲): ۴۵-۶۰ (in Persian).
۲۷. Noroozi, H. (۲۰۰۴). Investigating Effectiveness of General Physical Education ۱ & ۲ from coaches and students perspectives in Ferdowsi Mashhad University. M.Sc. Thesis, Tarbiat Modares University (in Persian).
۲۸. Pour-Ostad, A. (۲۰۱۹). The Impact of General Physical Education Classes on Attitude and Intention for Future Student

- Participation in Sport. M.Sc. Thesis, Shahid Chamran University (in Persian).
۲۹. Rahbar, A., Jalilvand, J., Namroodi, M. (۲۰۱۵). Assessment and Evaluation of Existing Situation in General Physical Education Courses in Zahedan Islamic Azad University. First Conference on new Achievements in Physical Education and Sport, International University of Chabahar, Chabahar (in Persian).
۳۰. Ramezani, A. (۲۰۰۲). Optimizing Physical Education ۱ & ۲ from male Professors and Students perspectives in Selected Universities of Tehran. M.Sc. Thesis, Kharazmi University (in Persian).
۳۱. Safavizadeh, A. (۲۰۰۲). A survey of attitude of male and female students of Amir Kabir University of Technology on the performance of general physical education unit (۱) and (۲) in the academic year of ۲۰۰۰-۲۰۰۱. M.Sc. Thesis, University of Tehran (in Persian).
۳۲. Salehi Moghadam, F., saatchian, V., Esfahani, M., azizi, B. (۲۰۲۰). The Role of Non-Verbal Communication among Physical Education Instructors in University on Emotional Responses and Student's Satisfaction. *Applied Research in Sport Management*, ۸(۳), ۵۹-۷۰ (in Persian).
۳۳. Salimi, M. (۲۰۱۶). Professional Ethics Elements of General Physical Education Teachers in Colleges. *Ethics in science and Technology*, ۱۱(۲): ۵۱-۶۰ (in Persian).
۳۴. Salimi, M., Moslehi, L. (۲۰۱۶). Identifying the Components and Indicators of Evaluating General Physical Education Teachers. *Research on Educational Sport*, ۴(۱۰): ۱۷-۳۴ (in Persian).
۳۵. Salman, Z., Kashgar, S., Moghadasin, M. (۲۰۱۳). The Effectiveness of Stationary and Endurance Training Methods and Students' Satisfaction with General Physical Education Classes (۱). *Journal of Sport Management and Motor Behavior*, ۹(۱۸): ۶۲-۴۳ (in Persian).
۳۶. Sayarnezhad, J., Mozafari, AM. (۲۰۰۷). Describing the Status of Instructional Program, Faculty, Facilities and Equipment and Budget of Physical Education General Curriculum at Azad Islamic Universities of Iran. *Harkat*, ۳(۱): ۴۱-۵۶ (in Persian).
۳۷. Shahidi, F., Baghaeeyan, M., Gholami, M. (۲۰۱۵). Providing Norms in Preparation Skills in the General Physical Education Female Students. *Quarterly of Educational Measurement*, ۶(۲۱), ۱۵۷-۱۷۴ (in Persian).

۳۸. Sparling, P. B., & Snow, T. K. (۲۰۰۲). Physical activity patterns in recent college alumni. *Research quarterly for exercise and sport*, ۷۲(۲), ۲۰۰-۲۰۵.
۳۹. Sullivan, S. L., Keating, X. D., Chen, L., Guan, J., Delzeit-McIntyre, L., & Bridges, D. (۲۰۰۸). Physical Education and General Health Courses and Minority Community College Student Risk Levels for Poor Health and Leisure-Time Exercise Patterns. *College Student Journal*, ۴۲(۱): ۱۳۲-۱۵۲ (in Persian).
۴۰. Varzdar, H., Poursoltani Zarandi, H., Ghasemi, H., Ghare, MA. (۲۰۱۵). Comparison of Attitude and Orientation of Female Students of Karaj Universities to Motor and Sport Activities after Passing General Physical Education Unit (۱). First Conference on new Achievements in Physical Education and Sport, International University of Chabahar, Chabahar (in Persian).
۴۱. Zare, S., Zare, A., Najafzadeh, MR. (۲۰۱۵). The Effect of General Physical Education Course on Student Motivation of Islamic Azad University, Islamshahr Branch. *Management and Organizational Behavior in Sport*, ۱(۴): ۲۳-۳۲ (in Persian).
۴۲. Zolaktaf, V. (۲۰۰۰). General Physical education (۱) evaluating ordination through standardizing physical education tests and preparing norms in Isfahan University. Research project. Isfahan University (in Persian)

Pathology of General Physical Education Courses in High Education institutes and Universities in Iran^١

Amin Dehghan Ghahfarokhi^٢, Mahmood Goodarzi^٣

Abstract

The purpose of this study was to investigate the barriers and challenges of general physical education courses in universities and higher education institutes in Iran. General physical education courses and their implementation and effectiveness status in different universities have always been of interest to researchers while considerable research has been done in this field in many universities of Iran. The wide range of issues related to general physical education courses has prompted various domestic researchers in Iran to study this field from different aspects. A meta-analysis can combine and arrange the multiple and dispersed analyzes carried out in this area. For this purpose, ٣٣ research documents related to general physical education courses were evaluated and the challenges of general physical education course were identified and categorized in ٤٢ items and in ٤ main components including purpose, content, method and evaluation. Therefore, suggestions were delivered for effective implementation for these courses in universities.

Keywords: Educational Sport, College Sport, General Physical Education Course, Physical Education Curriculum

---

^١ - Received: ٢٠٢٠/April/١   Reception: ٢٠٢٠/August/١٧

^٢ Assistant Professor, Sport Management, Faculty of Physical Education, University of Tehran, Tehran, Iran, Tell: ٠٩١٢٦٠٥٧٨٧٦.

^٣ Full professor, Sport Management Department, Physical Education Faculty, University of Tehran, Tehran, Iran